

Parti drev Samfundspolitik. Det System, jeg her har vist, bl. a. ved at skildre Arbejdsgivernes Tyranni, deres Organisations-tvang, deres Adgang til at lyse Folk i det store Band o. s. v., det er ikke ideelle Samfundstilstande, de udspringer af et Klasesamfund, og Klassekampen er en Kendsgerning i det nuværende Samfund. Det ærede Medlem vilde agitere med, at det ærede Medlem Hr. Lundberg forleden brugte Ordet Klassekamp. Men Arbejderne er nødt til at føre Klassekamp, det er jo en Kendsgerning i det nuværende Samfund, det klasespaltede, hvor Overklassen sidder med Produktionsmidlerne og benytter sin Magt. (*Hans Nielsen: Og Grundejerne!*). Ja, Grundejerne og Agrarerne og mange andre. Vi lever i et Klasesamfund, og der føres Klassekampe. Det ærede Medlem erklærede, at det var ikke det mest fuldkomne Samfund; han kunde jo nok tænke sig et bedre, han angav blot ikke hvorledes. Og i det væsentlige holdt han paa det bestaaende, han er konservativ, han holdt paa Klasesamfundet. Socialismen bryder Staven over dette Klasesamfund, den opstiller et andet Samfundsideal. Socialismen er det modsatte af et Klasesamfund, hvad der ligger i selve Ordet, det er Samfundstanken, Hensynet til Samfundet sat over Privatinteresserne og Klasseinteresserne.

Det ærede Medlem Hr. Drachmann gav et ganske kort Vu over Verdensudviklingen siden Krigens Slutning, lidt digterisk beaandet, hvad der var ganske naturligt hos ham, jeg savnede kun et lille Citat, f. Eks. fra „Engelske Socialister“, havde det ærede Medlem ogsaa husket det, der dog laa ham saa nær, havde det været mere fuldkomment. Men det ærede Medlem gav altsaa et Vu over, hvorledes Udviklingen var forløbet siden Krigens Afslutning, og fra sin høje Flugt fandt han, at i Rusland gik det rent forfærdelig til. Det skal jeg aldeles ikke benægte. Men der er dog dertil at bemærke, at naar man fører Rusland frem i denne Sammenhæng med Hensyn til Bedriftsraad og Socialisering, saa er vi dog alle forlængst blevet klare over — og det er vist alle Mennesker —, at det, der er foregaaet i Rusland, er en mægtig Jordomvæltning, en agrarisk Revolution, i visse Henseender lig med den, der fandt Sted under den store franske Revolution i 1789 og Aarene derefter, i visse Henseender lig med, hvad der skete her i Danmark under fredelige Former under Bernstorff og Reventlow, hvilket sidste netop viser, at en saadan Omvæltning helst maa foretages under fredelige

Former. Det var Bernstorffs og Reventlows, de store Bondereformatorers vældige Indsats i Historien, at de foregreb Revolutionen ved at gennemføre dens Tanker ad Reformvejen. Det, der nu er sket i Rusland, er, som sagt, en mægtig, agrarisk Omvæltning, en Jordrevolution, hvoraf der vil udgaa et nyt Bonderusland. Det har intet som helst med Socialismen at gøre, heller ikke den Krigskommunisme, der herskede under Krigen, har noget med virkelig Socialisme at gøre.

Hvad Tyskland angaar, fandt det ærede Medlem, at det var saa langtfra, som jeg havde sagt, det liberalistiske, kapitalistiske, militaristiske Samfund, der havde spillet Fallit, tværtimod mente det ærede Medlem, at det var Socialismen, der havde spillet Fallit. Det ærede Medlem skulde saa bevise det, og han tillod sig da en lille Omskrivning. Jeg havde brugt det Udtryk, at Kapitalismen, at det kapitalistiske System havde spillet Fallit; men for saa at vise, at det var Socialismen, der havde spillet Fallit, omskrev det ærede Medlem mine Ord til: „Men for at holde os til den højtærede Ministers Ressort har Krigen og Krisen efter hans Opfattelse definitivt gjort det af med Kapitalismen.“ Det har jeg ingenlunde sagt, jeg har talt om, at det liberalistiske, kapitalistiske, militaristiske Samfund har spillet Fallit, og jeg gad dog vide, hvad Verdenskrigen og den Verdenskrise, der fulgte efter, er andet end dets moralske Fallit. Gjort det af med Kapitalismen, har man ganske vist desværre ikke endnu. Men naar det ærede Medlem Hr. Drachmann nu angreb det tyske Socialdemokrati paa det voldsomste: det var det, der havde spillet Fallit, det havde maatte afgive Magten, det kunde ikke gennemføre nogen af sine Socialiseringsplaner — saa maa jeg dog gøre opmærksom paa, at det tyske Socialdemokrati overhovedet aldrig har mønstret Flertallet i Befolkningen, ikke har mønstret Flertallet i Rigsdagen, heller ikke i den oprindelige Revolutionsrigsdag, at det dernæst er blevet angrebet paa det voldsomste fra alle Sider, ogsaa fra neden, fra Kommunisterne, at Tyskland endelig er et Land, der har lidt Nederlag under Krigen, og som blev geldsforpligtet langt ud over sin Evne for Menneskealdre. Alt dette maa man dog være opmærksom paa. Og naar man saa ser de foreløbige Resultater: at Demokrati og Republik dog er opretholdt, saa maa jeg — naar jeg ser paa Sagen med mine Øjne ganske vist — sige, at saa har det tyske Socialdemokrati, den tyske Arbejderbevægelse gjort en mæg-